

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет іноземної філології
Кафедра англійської мови

Дипломна робота
магістра

з теми: **«ЛЕКСИКО–СЕМАНТИЧНІ ТА СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ
ФУНКЦІОНУВАННЯ КОЛОРОНІМІВ У ТВОРАХ РЕЯ БРЕДБЕРІ»**

Виконавець: здобувач другого
(магістерського) рівня вищої освіти
групи Ang1-M23
спеціальності 014 Середня освіта
(Мова та зарубіжна література (англійська))
Козлович Роман Володимирович

Керівник: **Шаповал О.Г.**,
кандидат філологічних наук, доцент
доцент кафедри германських мов
і зарубіжної літератури

Рецензент: **Стахнюк Н.О.**, кандидат
філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри слов'янської філології та
загального мовознавства

Кам'янець-Подільський – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИКО–МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ КОЛОРОНІМІВ.....	7
1.1 Дослідження кольору у різних наукових парадигмах.....	7
1.2 Поняття колороніму в лінгвістиці	11
1.3 Мовна та індивідуально-авторська картини світу.....	17
1.4 Колороніми у мовній картині світу	22
1.5 Типологічні особливості колірної лексики	27
1.6 Семантика та символізм лексем на позначення кольору	30
1.7 Стилiстичний аспект колоронімів	36
Висновки до розділу I	41
РОЗДІЛ II. ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ТА СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ КОЛОРОНІМІВ У ТВОРАХ РЕЯ БРЕДБЕРІ	44
2.1 Семантика колоронімів в романі «451 градус за Фаренгейтом»	44
2.2 Семантика колоронімів у «Марсіанських хроніках»	60
2.3 Стилiстичні особливості функціонування колоронімів у творчості Рея Бредбері.....	78
Висновки до розділу II.....	85
ВИСНОВКИ	88
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	94

ВСТУП

Лінгвістичний аналіз художньої літератури дозволяє не тільки виявити особливості стилю автора, але й краще зрозуміти значення та інтерпретацію тексту, дослідити його естетичний і психологічний вплив на читача. Однією з важливих складових мовної картини художнього твору є колір, що наділений потужним символічним потенціалом. Вивчення колоронімів у літературному тексті сприяє розумінню глибини авторської ідеї, емоційного навантаження та культурної специфіки твору. Колороніми виконують не лише описову функцію, а й слугують засобом символічного вираження, допомагають створювати образи, передавати настрій та підсилювати смислові акценти.

Особливу увагу в цьому аспекті заслуговує творчість Рея Бредбері, американського письменника XX століття, одного з найвідоміших представників наукової фантастики. У його творах значну роль відіграють колірні образи, що дозволяють глибше зануритись у специфічну атмосферу його фантастичного світу та зрозуміти багатшаровість зображених реалій.

Попри сталу зацікавленість науковців різними аспектами функціонування мовної кольористики, фіксуємо відсутність у сучасній лінгвістиці загальноприйнятого терміну на позначення кольористичних одиниць. У мовознавчих дослідженнях спостерігаємо уживання різних термінів на позначення цих одиниць: «кольоропозначення» (І. Ковальська), «кольороназва» (А. Критенко), «колірний термін» (Б. Берлін, П. Кей), «кольоронайменування» (О. Кучерук), «кольоратив» (А. Швець), «колірний епітет» (І. Бабій).

У кваліфікаційній роботі для позначення колірної лексики обрано термін «колоронім».

Засадничими теоріями для дослідження феномену кольору у лінгвістиці стали роботи британських науковців Б. Берліна та П. Кея, які вивчали етимологію колірної лексики, досліджували процес еволюції кольоропозначень у різних лінгвокультурних середовищах. Результати їх досліджень стали підґрунтям для теорії прототипів американської вченої Елеонори Рош, яка фокусувалась на когнітивному аспекті сприймання кольору.

У сучасному мовознавстві сформувались різноманітні підходи до вивчення колоронімів, зокрема: лінгвокультурологічний аспект відображено у працях, присвячених аналізу колірної лексики як відображенню лінгвоментальності певного народу (О. Артемова, Л. Флойд), етнокультурний аспект функціонування колірних лексем описано у розвідках Т. Козак, А. Іншакова, О. Дзівак, на вивченні психолінгвістичних аспектів кольору фокусуються дослідження А. Василевича, питання функціонування колоронімів у різних типах текстів розглядалось у доробках Н. Ніколаєвої та Г. Братиці, символіка та мовні концепти кольору розглядались у роботах О. Мазепоної, С. Мартінек та ін. Перекладацькі проблеми колірної лексики висвітлено у працях І. Ковальської, Т. Стоянової, О. Коцабенко, О. Килимника, Т. Авраменко. Особливе місце в лінгвістичних дослідженнях займає питання ролі колірної лексики у формуванні ідіостилю письменника. Цьому питанню присвячені розвідки І. Бабій, Г. Гримашевич, Г. Братиці, Н. Гаврилюк та ін.

Проте, у вітчизняному мовознавстві відсутні ґрунтовні дослідження специфіки функціонування колоронімів у творах Рея Бредбері, між тим таке дослідження є важливим як для визначення специфіки його індивідуального стилю, так і для загального розуміння функціонування колірної символіки в художньому тексті, що й обумовлює **актуальність** обраної теми дослідження.

Мета роботи – виявити лексико-семантичну та стилістичну специфіку функціонування колоронімів у творах Рея Бредбері.

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати такі **завдання**:

- проаналізувати феномен кольору та його трактування в різних науках;
- дослідити основні підходи й методи до вивчення колоронімів;
- окреслити теоретичні засади лексико-семантичного та стилістичного аспекту функціонування колоронімів в тексті художнього твору;
- уточнити поняття мовної та індивідуально-авторської картини світу;
- методом суцільної вибірки виокремити колороніми в творах Рея Бредбері;

- розглянути лексичні, семантичні та стилістичні властивості використання колоронімів у творах Рея Бредбері та їх роль у формуванні індивідуально-авторської мовної картини світу.

Об'єкт дослідження – колороніми у творах Рея Бредбері.

Предмет дослідження – лексичні, семантичні, стилістичні особливості колоронімів та їх функціональна роль у творах Рея Бредбері.

Матеріалом дослідження слугував корпус лексичних одиниць на позначення кольору, укладений на основі суцільної вибірки з роману Рея Бредбері «451 градус за Фаренгейтом» та циклу оповідань «Марсіанські хроніки». Усього проаналізовано 444 лексеми найбільш частотно вживаних кольорів. Узуальні значення, етимологію їх походження та символізм досліджуваних колоронімів встановлено за тлумачними та етимологічними словниками англійської мови.

Під час виконання кваліфікаційної роботи були використанні наступні **методи**: *суцільної вибірки*, завдяки якому було виділено колороніми; *компонентного аналізу*, завдяки якому здійснювався семантичний розгляд структури колоронімів; *лінгвістичного опису*, завдяки якому описувались семантико-стилістичні особливості функціонування колоронімів; *контекстуально-функціонального аналізу*, для визначення функціонування колоронімів в певних контекстах; *порівняльний метод*, для визначення схожих та відмінних рис функціонування колоронімів. На всіх етапах дослідження застосовувались елементи *кількісного аналізу* для встановлення числових показників, релевантних для формулювання висновків.

Теоретичне значення кваліфікаційної роботи полягає у вивченні специфіки колоронімів у мові творів Рея Бредбері. Дослідження дозволяє теоретично осмислити сутність колірних одиниць мови, досягнути різноманіття їхньої семантики та прагматики, а також простежити особливості їх функціонування. Спостереження та висновки цієї праці можуть бути використані в подальшому теоретичному вивченні як англійських, так і інших колоронімів, а також мовних особливостей художніх творів.

Практичне значення дослідження полягає в тому, що його результати можуть бути використані для створення курсів стилістики та лексикології англійської мови, спецкурсів, присвячених вивченню творчості Рея Бредбері.

Апробація роботи. Апробація здійснювалася на науковій конференції студентів і магістрантів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка за підсумками науково-дослідної роботи у 2023-2024 навчальному році (Кам'янець-Подільський 9-10 квітня 2024 р.) та XII Всеукраїнській студентській інтернет-конференції «Мова в міждисциплінарному контексті безперервної освіти» (Кам'янець-Подільський, 02-04 квітня 2024 р.).

Публікації:

Козлович Р.В. Колірна лексика у творчості Рея Бредбері. *Збірник наукових праць студентів та магістрантів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*. [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2024. Вип. 18. С. 21–23

Козлович Р.В. Мовознавчі аспекти вивчення кольороназв. *Мова в міждисциплінарному контексті безперервної освіти: збірник матеріалів XII Всеукраїнської студентської Інтернет-конференції*. Кам'янець-Подільський, 02-04 квітня 2024 р.: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2024. С. 78–81

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів та висновків до них, загальних висновків та списку використаних джерел (80 позицій, з них 17 - англомовних). Загальний обсяг роботи – 103 сторінок, з них – 92 сторінок основного тексту.

ВИСНОВКИ

Колороніми – це надзвичайно важливий елемент мовної системи, що відображає не лише об'єктивні фізичні характеристики кольорів, але також складні культурні, емоційні та символічні аспекти, сформовані в межах певного суспільства. Вони відіграють багатогранну роль, виступаючи потужним засобом комунікації та впливаючи на сприйняття та розуміння світу.

У ході дослідження колоронімів, а також основних підходів і методів дослідження колоративної лексики, було встановлено, що колірний феномен охоплює асоціації з певними психологічними рисами, поєднує інтуїтивні та свідомі індивідуальні характеристики, а також залежить від відмінностей у сприйнятті кольорів, які варіюються відповідно до емоційного стану чи обставин. Ці аспекти відображаються в літературі через призму соціально-історичних, інтелектуальних і культурних характеристик, притаманних конкретному національному менталітету.

Дослідивши теоретичні основи семантичного та стилістичного аспектів лексичних одиниць, що позначають колір, ми дійшли висновку, що семантика й символіка кольорів мають значний вплив на читача. Особливо це проявляється, коли кольори асоціюються з прямими чи непрямыми значеннями, адже колороніми мають центральне значення, тобто основний поняттєвий та предметний зміст.

Аналіз наукової літератури щодо специфіки мовної та індивідуально-авторської картини світів показав, що мовна картина світу розглядається як сукупність мовних засобів, що відображають специфіку сприйняття світу представниками певної культури чи нації. Вона формується і структурується у свідомості людини, відображаючи як об'єктивну реальність, так і суб'єктивне ставлення до неї. Авторська картина світу дає змогу передати в художньому творі не лише реальні події, а й уявні або можливі варіанти реальності, об'єднуючи авторське бачення світу та його ціннісні орієнтири.

Під час дослідження творів Рея Бредбері, методом суцільної вибірки, ми обрали 444 лексеми (колороніми) серед найбільш вживаних кольорів у творах

«451 градус за Фаренгейтом» та «Марсіанські хроніки». Індивідуально-авторська картина Рея Бредбері містить в собі наступні ахроматичні кольори: чорний та його відтінки (34 колороніми – 16,83%), білий колір та його відтінки (24 колороніми – 11,88%), сірий колір (7 колоронімів – 3,47%), а також хроматичні: червоний колір та його відтінки (30 колоронімів – 14,85%). В тексті переважною кількістю виступають кольори чорно-білого ряду, який утворює класичну тріаду в літературі.

У романі «451 градус за Фаренгейтом» колороніми виконують центральну роль у підкресленні символізму та емоційної напруги, властивій антиутопічному жанру. Чорний символізує темряву, страх і пригнічення, білий – холодність, порожнечу або надію, а червоний асоціюється із небезпекою, насильством чи пристрастю. Наприклад, червоний колір вогню стає уособленням як руйнації, так і очищення. Часте використання цих кольорів створює напружену атмосферу, що відповідає ідеям роману про тоталітаризм, знищення культури та боротьбу за свободу. Колористичні образи не лише передають візуальні елементи світу, але й посилюють емоційний зв'язок читача з персонажами та подіями.

В «Марсіанських хроніках» за результатами дослідження в колірній палітрі найчастіше функціонують колороніми синього кольору (70 колоронімів – 11,90%), білого кольору (54 колороніми – 9,18%), зеленого кольору (53 колороніми – 9,01%), чорного кольору (50 колоронімів – 8,5), темного кольору (34 колороніми – 5,78%), срібного – кольору (23 колороніми – 3,91%), жовтого кольору (23 колороніми – 3,91%), золотого кольору (20 колоронімів – 3,40%), коричневого кольору (9 колоронімів – 1,53%).

Дослідження показало відмінність у функціонуванні та підборі колоронімів у проаналізованих художніх текстах, що пояснюється різницею у жанровій приналежності творів, «451 градус за Фаренгейтом» – антиутопія, роман засторога, де чітко прослідковується символізм чорно-біло-червоного ряду, «Марсіанські хроніки» належить до жанру фантастики, де функціонують 588 колоронімів які поєднуються як в символічні, так і в описові конструкції.

Колороніми відіграють ключову роль у текстах творів Рея Бредбері, виступаючи не лише як засіб передачі фізичних характеристик, але й як потужний інструмент для створення емоційного, символічного та культурного забарвлення тексту. Вони служать для формування індивідуально-авторської мовної картини світу, яка передає як об'єктивне бачення, так і суб'єктивне сприйняття дійсності через призму культурних і національних особливостей.

«Марсіанські хроніки» відрізняються більш різноманітною палітрою кольорів, що відображає багатогранність світу Марсу та взаємодію двох цивілізацій – земної та марсіанської. Найпоширенішими є синій, зелений, жовтий, золотий та білий кольори. Синій виступає символом спокою, відстороненості та загадковості, створюючи образ незвіданих просторів Марсу. Зелений часто використовується для опису марсіанської природи, підкреслюючи її гармонійність і відмінність від земної. Жовтий і золотий кольори передають тепло та світло, додаючи атмосфері твору певної мрійливості. У той же час чорний і білий кольори, хоча й використовуються рідше, продовжують виконувати символічні функції: чорний – як уособлення невідомого й тривожного, а білий – як ознака чистоти, надії або пустоти. Ця багатобарвність дозволяє створити унікальну атмосферу, що занурює читача у фантастичний світ Марсу.

Колороніми у творах Рея Бредбері мають як позитивну, так негативну і нейтральну семантику. Лексико-семантичне мікрополе чорного кольору яке представлене лексемами (black, dark, charcoal, black, grey, black-charcolored, dark grey, dark blue, blue-black), дієприкметниками (blackened, darkened, darkening), іменниками (the black, blackness, blackout, the dark, darkness), дієсловами (darken), складними прикметниками (black-beetle-colored, jet-black) має переважно негативну семантику.

Лексико-семантичне мікрополе білого кольору яке представлене лексемами (white, milk, pale, milk-white, green-white, pale green, pale white, white-limbed, moon-white) має позитивну, нейтральну та негативну семантику, кольори

виражені, дієприкметниками (moon-whitened), іменниками (whiteness), дієсловами (paled out), варіаціями зі складними прикметниками (milk-white, pale green).

Сірий колір представлений лексемами (grey, pink-grey, dark, grey, black grey) має негативну семантику, та асоціюється з пригніченістю та безнадією, колір виражений варіаціями зі складними прикметниками (dark grey, black grey).

Лексико-семантичне поле червоного кольору представлене лексемами (red, orange, pink, fiery, ruddy, ruby, reddish-brown, blood-ruby) має негативне значення говорячи виключно про червоний кольори, в позитивних й нейтральних контекстах виступає рожевий колір, в тексті виражається дієприкметниками (reddened), варіаціями з складними прикметниками (reddish-brown, blood ruby), іменниками (pinkness).

Лексико-семантичне поле синього кольору представлено лексемами (blue, blue-agate, orange-and-blue, pale blue, cold blue, blue-sailed, blue dark, blue black) має переважно нейтральний відтінок та використовується для описів пейзажів Марсу, утворення атмосфери загадковості, у тексті використовується як прикметник, варіація зі складними прикметниками.

Лексико-семантичне поле зеленого кольору представлено в тексті лексемами (green, jade green, green metal) має позитивний та нейтральний характер, виражений в тексті прикметниками, іменниками (the green), варіаціями зі складними прикметниками (jade green).

Лексико-семантичне поле жовтого та коричневого кольору представлено в тексті лексемами (yellow, brown, yellow-limbed, red-yellow, soft brown) має нейтральні та негативні характер, функціонує як прикметник та варіації зі складними прикметниками.

Лексико-семантичне-поле срібного та золотого кольору представлено лексемами (silver, silver-foil, silverine, golden, golden-eyed) де golden – проста лексема, а golden-eyed – складна, використовується в передачі позитивних та нейтральних описових контекстах та виступають як прикметник та його варіації зі складними прикметниками.

Під час дослідження було визначено, що колороніми функціонують в тексті для: характеристики людей (марсіан) (опис очей, волосся, шкіри, расової приналежності); для опису природи та пейзажів, побуту та навколишнього середовища, одягу та емоцій.

Семантика колоронімів у творах Бредбері також відрізняється багатством та гнучкістю. Чорний колір здебільшого має негативну семантику, асоціюючись із темрявою, злом або безнадією. Білий колір може набувати як позитивного, так і негативного значення, виступаючи символом чистоти, спокою або, навпаки, порожнечі та холодності. Червоний колір часто виражає небезпеку, насильство чи пристрасть, тоді як синій та зелений переважно використовуються для створення нейтральних або позитивних образів природи та атмосфери. Інші кольори, такі як жовтий, золотий або коричневий, мають здебільшого нейтральний характер, але їхнє застосування додає деталізації й багатогранності описам.

Найбільш ефективними стилістичними засобами, які використовує Бредбері являються епітети представлені різними способами: дієприкметники “darkened”, “blackened”, “reddened”, складні варіації прикметників та авторські неологізми: “jet-black”, “black-beetle-coloured”, “flame-yellow-coloured”, архаїстичні конструкції: “silverine”, епітети з посиленням значення: “dark nights darker”, “green and green”, “blood-ruby”. Найбільш поширеним стилістичним засобом в мові Бредбері є метафори, де за допомогою колоронімів, автор передає додаткове символічне та емоційне значення, також автор активно використовує конструкції з порівняннями в основі яких лежить колоронім, також використовуються ускладненні порівняльні конструкції та еліптичні конструкції для увиразнення мови та підкреслення ідіостилю Бредбері, індивідуально-авторської картини та його ставлення до створеного світу, що засвідчує високий стилістичний потенціал колоронімів в тексті.

Найчастотнішими колоронімами є: чорний та його відтінки, білий та його відтінки, сірий колір, червоний та його відтінки, синій та зелений, які функціонують в метафорах, порівняннях, еліптичних конструкціях. Активними

є кольори жовтий, коричневий, срібний та золотий, які функціонують в метафорах та порівняннях. Жовтий, коричневий та золотий не функціонують в порівняннях.

Загалом, ідіостиль Рея Бредбері відзначається майстерним використанням метафор і символів з використанням колоронімів, що створюють яскраві, живі образи, які водночас реалістичні та пронизані глибокою фантазією. Його твори вирізняються багатством кольорів, хроматичних та ахроматичних, які служать індивідуальним семантичним та стилістичним засобом для розкриття психологічних, емоційних і філософських переживань персонажів. Бредбері створює глибокі образи завдяки колоронімам, які наповнюють кожну сцену атмосферою, настроєм та символізмом.

Оскільки обсяг кваліфікаційної роботи дозволив проаналізувати функціонування найбільш частотних колоронімів у текстах творів Рея Бредбері «451 градус за Фаренгейтом» та «Марсіанські хроніки», то перспективу подальшого дослідження вбачаємо у розгляді лексико-семантичних та стилістичних аспектів колоронімів на матеріалі інших творів Рея Бредбері, що дозволить сформулювати широке уявлення про його індивідуально-авторську колірну картину світу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авраменко Т. В. Специфіка перекладу фразеологізмів з колірною лексикою. URL: http://www.confcontact.com/20121220/2_avramenko.htm (дата звернення 13.07. 2024).
2. Алексенко С.Ф. Конкретно–наукові методи лінгвістичних досліджень: методичні рекомендації для студентів 1 курсу магістратури факультету іноземної та слов'янської філології. Суми: Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. 44 с. URL: https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/9505/1/Aleksenko_Konkretno–naukovi%20metody.pdf (дата звернення 29.09.2024)
3. Ашиток Н. І. Мовна картина світу у філософсько-освітньому аспекті. *Вісник Національного авіаційного університету. Філософія. Культурологія*. 2010. № 2 (12). С. 40–43.
4. Бабій І. М. Семантика, структура та стилістичні функції назв кольорів у сучасній українській мові (на матеріалі малої прози В. Стефаника, М. Коцюбинського, М. Хвильового): автореф. ... дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: 10.02.01. Київ, 1997. 21 с.
5. Бабій І. М. Семантична характеристика назв кольорів у сучасній українській мові. *Українське мовознавство*. 2003. Вип. 27. С. 12-15.
6. Бабій І.М. Мовні засоби і способи вираження кольору у сучасній українській мові. *Наукові записки ТДПУ. Серія: Мовознавство*. 2003 р. Вип. 2 (10). С. 82-85
7. Башманівський, О. Л. Лексико-семантичні особливості прикметника black в англійській мові. *Вісник Львівського університету. Серія філол.* 2009. Вип. 48. С. 300-305.
8. Бирик С. П., Сюта Г. М. Словник іншомовних слів: тлумачення, словотворення та слововживання. Харків : Фоліо, 2006. 623 с.
9. Братиця Г.Г. Лексико–семантичні та стилістичні особливості функціонування колоронімів у творах В. Борхерта: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. Запорізький національний університет, Запоріжжя, 2021. 221 с. URL:

http://phd.znu.edu.ua/page/dis/02_2021/Bratytsya_dis.pdf (дата звернення 08.04.2024)

10. Венкель Т. В. Синтагматичні, парадигматичні та епідигматичні характеристики прикметників на позначення кольору в англійській мові: автореф. дис. ... канд. філол. наук. ЧНУ ім. Ю. Федьковича. Чернівці, 2004. 20 с.

11. Вишницька Я. С. Колір та кольороніми як об'єкт лінгвістичних досліджень. *Сучасний стан та перспективи розвитку освітнього простору: глобальний вимір* : матеріали Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф., Запоріжжя : ЗДІА, 2016. С. 267-270. URL: http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/12082/1/%d0%ba%d0%be%d0%bd%d1%84.%d0%b7%d0%b4%d1%96%d0%b0_267-270.pdf (дата звернення: 03.04.24)

12. Вовк І. Л. Семантичне поле «SCHWARZ/ЧОРНИЙ» у німецькому політичному дискурсі. *Вісник Запорізького національного університету. Філологічні науки*. 2015. № 2. С. 193-198.

13. Гаврилюк Н. Особливості еволюції індивідуально-авторської лексичної номінації в поезії неокласиків. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія Філологія (мовознавство)*. 2013. Вип. 17. С. 98-103.

14. Гаврилюк Н.В. Семантична структура та функціонування індивідуально-авторських прикметників-кольороназв у творчому доробку неокласиків. 2002. URL: <http://dspace.nbuiv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/75586/117Gavrilyuk.pdf?sequence=1> (дата звернення: 24.03.2024)

15. Городецька В. Мовна картина світу поета (на матеріалі ліричних творів Осипа Маковея). *Літературознавчі студії*. 2018. Вип. 2 (53). С. 39–47.

16. Гримашевич Г.І. Семантика кольорів у творчості Валерія Шевчука. *Волинь – Житомирщина. Історично-філологічний збірник регіональних проблем*. 2004. Вип. 12. С. 147-156

17. Дениско П. Філософська реінтерпретація гіпотези Сепіра-Ворфа. *Вісник Львівського університету*. 2019. Вип. 23. С. 1–11.
18. Дика Л. Колірний епітет як образний засіб мови художнього тексту. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/232940021.pdf> (дата звернення: 03.04.24)
19. Довбня Л. Лексико-семантичні зміни прикметників на позначення назв основних кольорів в українській мові. *Наукові записки РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка : Серія : Філологічні науки (мовознавство)*. 2001. Вип. 35. С. 80–86.
20. Закович М.М., Зазюн І.Я. Культурологія: українська та зарубіжна культура : навч. посібник. Знання, 2004. 567 с. <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0002747> (дата звернення: 03.04.2024)
21. Зубач О. Національно-культурна своєрідність семантики фразеологічних одиниць з колористичним компонентом у сучасній німецькій мові: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. Донецьк, 2007. 23 с.
22. Іншаков А.Є. Основні засади дослідження колірної лексики в мовознавстві. *Філологічні студії*. Кривий Ріг. 2013. № 9. С. 188-194.
23. Іншаков А.Є. Лексико-граматичні інновації в діяхронному дослідженні кольоративів української мови (XIV-XXI ст.). *Лексико-граматичні інновації в сучасних слов'янських мовах*: матеріали VII міжнародної наукової конференції. Дніпро, 2017. С. 60-63.
24. Іншаков А.Є. Назви на позначення кольорів в індоєвропейській мові. 2016. URL: <https://journal.kdpu.edu.ua/filstd/article/download/163/155/298> (дата звернення: 24.03.2024)
25. Іншакова І.О. Семантика похідних, утворених від назв кольорів. *Філологічні студії: Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету*: зб. наук. праць. Кривий Ріг, 2011. Вип. 6. С. 227-232
26. Кантемір С.О. Синтагматичні та парадигматичні властивості прикметників кольору в німецькій мові : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Одеса, 2003. 22 с.

27. Ковальська І. В. Колористика як перекладознавча проблема (на матеріалі українських і англомовних художніх текстів) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.16. Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. Київ, 2001. 19 с.

28. Ковальська І. В. Особливості відтворення стилістичної семантики колірних лексем у перекладі (на матеріалі української та англійської мов). *Мовознавство*. 1999. № 4-5. С. 67-70

29. Коломієць І. І. Стилїстика української мови (Теоретичні основи стилїстики. Художньо–виразові засоби мовлення): навчально–методичний посїбник. Умань, 2019. 240 с. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/123456789/11466/1/Stylistyka%20Ukrainskoi%20Movy.pdf> (дата звернення: 13.07.2024)

30. Кочерган М.П. Вступ до мовознавства: Підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. 2001. 368 с. URL: <https://www.academia.edu/7256135/%D0%9A%D0%BE%D1%87%D0%B5%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D0%9C%D0%9F%D0%92%D1%81%D1%82%D1%83%D0%BF%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B0> (дата звернення: 03.05.2024)

31. Крижанська О. Яким буває червоне (символічні кольороназви в українській мові) *Українська мова і література в школі*. 2001. № 2. С. 22–25.

32. Критенко А. П.. Семантична структура назв кольорів в українській мові. *Славїстичний збірник*. Вид–во АН Української РСР, 1963. С. 97–111.

33. Кульбабська О.В. Текстотворча функція епітета в художньому тексті (на матеріалі мови творів Івана Багряного). *Вїсник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Фїлологія*. 2006. Вип. 742. С.256–265.

34. Кухар Н. І. Семантичний обсяг назв основних кольорів. *Придніпровський вїсник*. 2000. Вип. 13. С. 43–50.

35. Лисиченко Л.А. Лексико-семантичний вимір мовної картини світу. Харків: вид. група «Основа», 2009. 191 с.

36. Лінькова Д. В. Метафоричність і символічність кольоропозначення як засіб збагачення образу у перекладі (на матеріалі українського перекладу «Сага про Форсайтів» Дж. Голсуорсі). *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер. : Філологічна.* 2010. Вип. 16. С. 162-167.

37. Мазепова О. Концепт кольору та його місце в художній картині світу (на матеріалі сучасної перської поезії). *Вісник Львівського університету. Серія філологічна.* 2014. Вип. 61. С. 52–61.

38. Мартінек С. В. Концептуалізація білого та чорного кольорів (за результатами асоціативного експерименту). *Мовні і концептуальні картини світу* : зб. наук. праць. К., 2002. С. 338–347.

39. Матковська Г.О. Семантико-прагматичні особливості вторинних термінів-кольороназв. *Наука. Теорія і практика*: матеріали міжнар. наук.-практ. конференції. Варшава, 2011. С. 60–62.

40. Махукова Т. В. Психолінгвістичний підхід до формування мовленнєвої системи у дітей молодшого шкільного віку із ТПМ. *Імідж сучасного педагога* : Всеукр. наук.–практич. освітньо–популярн. журнал. 2014. Вип. 7. С. 59–62. URL: <http://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/handle/123456789/3288> (дата звернення: 09.05.2024)

41. Мацько Л.І. Стилїстика української мови. К.: Вища шк., 2003. 462 с. URL: https://litmisto.org.ua/?page_id=7116 (дата звернення: 15.06.2024)

42. Мелько Х. Б. Колоративна композиція в англійській та українській мовах: особливості номінації. *Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Сер. Філологічні науки (мовознавство).* 2015. № 3. С. 153–160. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvddpufm_2015_3_27 (дата звернення: 25.07.2024)

43. Науменко Н.В. Залежність образності кольороназви від її словоформи. *Наук. «Києво-Могилянська академія». Сер.: Філол. науки.* 2000. Т. 18. С. 43-45.

44. Ніколаєва Н. Функціонування колоронімів у сучасному німецькомовному публіцистичному тексті : дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. Запоріжжя, 2018. 212 с.
45. Огуй О. Д. Позначення чорного кольору у німецькому Середньовіччі. *Типологія мовних значень у діяхронічному та зіставному аспектах* : зб. наук. праць. 2009. Вип. 20. С. 164–176
46. Панасенко Н. Корцова З. Різні підходи до вивчення колоративів. *Типологія мовних значень в діяхронічному та зіставному аспектах*. 2011. Вип. 23. С. 124–134.
47. Паньків С.Д. Проблеми відтворення стилістичної семантики колірних лексем англійської мови в українських перекладах. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Мовознавство*. 2012. Вип. 22. С. 173–178.
48. Парасін Н. Когнітивні аспекти досліджень. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Літературознавство, мовознавство, фольклористика*. 2013. Вип. 24. С. 35–39.
49. Пастушенко Т.В. Колірна номінація як елемент вторинної мовної картини світу (на матеріалі сучасної англійської мови) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. К., 1998. 16 с.
50. Поліщук Г. Мовна картина світу: національно-маркований та індивідуально-авторський склад аспекти. 2020. С. 40-45 URL: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/19023/1/10_Polishchuk.pdf (дата звернення: 19.04. 2024)
51. Рубцов І.В. Колірна номінація у мовній картині світу студентів США. *Вісник Харківського національного університету*. 2013. № 1072. С. 54-58 URL: <https://periodicals.karazin.ua/foreignphilology/article/download/14372/13516/> (дата звернення: 14.05.2024)
52. Семашко Т. Ф. Проблема визначення статусу кольоропозначень як лінгвістичних одиниць. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 10 : Проблеми граматики і*

лексикології української мови. 2011. Вип. 7. С. 352–356. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/16122/Semashko.pdf;jsessionid=9B09428045C78EC20973D7CB9080643A?sequence=1> (дата звернення: 25.06.2024)

53. Семашко Т.Ф. Особливості семантики та функціонування слів–кolorативів в українській фразеології: автореф. дис. ... канд. філол. наук.: 10.02.01. Київ. 26 с. URL: <https://journals.oa.edu.ua/Philology/article/download/1967/1764/3522> (дата звернення: 25.06.2024)

54. Советна А.В. Ахроматичні кольори в системи реклами інтер'єру німецькою та англійськими мовами. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 2023. Вип. 64. С. 131-134. URL: <https://er.chdtu.edu.ua/bitstream/ChSTU/4794/3/32.pdf> (дата звернення: 22.05.2024)

55. Стоянова Т., Коцабенко О., Килимник О. Особливості перекладу колоронімів з англійської мови українською. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського. Лінгвістичні науки: зб. наук. праць*. Одеса: Інформаційно-видавничий центр університету ім. К. Д. Ушинського, 2021. Вип. 33. С. 508–525.

56. Супрун Л. О. Семантика і прагматика назв кольорів в українському романному тексті середини - другої половини ХХ ст. (на матеріалі творів О. Гончара, П. Загребельного, М. Стермаха): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Харків, 2009. 16 с.

57. Торбенська, І. В. Системні зв'язки фразеологізмів з колірним компонентом. *Актуальні проблеми менталінгвістики*. Черкаси, 2003. Ч. 1. С. 181-187.

58. Цьовх Я.І. Естетична функція колориту і пейзажних рисунків у англійських письменників другої половини ХІХ століття. *Іноземна філологія*. 1988. Вип. 92. С. 132—137.

59. Шайнер І. І. Лексико–семантичний простір британських художніх прозових текстів на військову тематику: прагмастилістичний аспект: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. Львів, 2019. 255 с.
60. Шевченко Л. І. Колористика в сучасному мовознавстві: традиційне і нове. *Studia Linguistica*. 2011. Вип. 5 С. 234 – 239
61. Яворська Г. М. Мовні концепти кольору (до проблеми категоризації). *Мовознавство*. 1999. Вип. 2-3. 50 с.
62. Ямборко С. Василь Стефаник і польський модернізм: полістилістичні константи творчості: дис. ... канд. філол. наук: 10.01.05. Київ, 2014. 211 с.
63. Яремко Я. П. Стратифікація концепту. *Мовознавство*. 2009. Вип. 1. С. 60–69.
64. American Heritage Dictionary of the English Language. American Heritage Dictionary Online. Boston: Houghton Mifflin Harcourt. URL: <https://ahdictionary.com> (дата звернення: 23.08.24)
65. Berlin B., Kay P. Basic colour terms: their universality and evolution. Berkley and Los Angeles, California: University of California Press, 1969. 210 p.
66. Biggam C. P. Progress in Colour Studies: Vol. I: Language and culture. Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 2006. 223 p.
67. Bradbury R. “Fahrenheit 451”. New York: HarperCollins Publishers LLC, 2013. 179 p.
68. Bradbury R. The Martian Chronicles. New York: Simon & Schuster, 2010. 288 p.
69. Cambridge Dictionary. Cambridge Advanced Learner's Dictionary. Cambridge: Cambridge University Press. URL: <https://dictionary.cambridge.org> (дата звернення: 23.08.24)
70. Collins English Dictionary. Collins English Dictionary Online. Glasgow: HarperCollins Publishers. URL: <https://www.collinsdictionary.com> (дата звернення: 23.08.24)

71. Derek H. Brown, Macpherson F. The Routledge Handbook of Philosophy of Colour, Oxford: Routledge, 2021. URL: https://www.gla.ac.uk/media/Media_758780_smxx.pdf (дата звернення: 23.08.24)
72. Douma M. Color of Power. Pigments Through the Ages. Institute for Dynamic Educational Development. 2010. URL: <http://www.webexhibits.org/pigments/intro/reds4.html> (дата звернення: 22.08.2024)
73. Hardin C.L. Berlin and Kay Theory. Encyclopedia of Color and Science and Technology. New York: Springer Science Business Media, 2013. URL: https://sites.socsci.uci.edu/~kjameson/ECST/Hardin_BerlinKayTheory.pdf (дата звернення: 03.04.24)
74. How It Works: website. URL: <http://www.colour-affects.co.uk/how-it-works> (дата звернення 08.04.24)
75. Kay P. Color Key terms in language and culture. New-York: Alessandro Duran Blackwell Publishers, 2001. P. 27-29
76. Maffi L. Color Categories in Thought and Language. Cambridge: Cambridge University Press, 1999. 404 p.
77. Merriam-Webster Dictionary. Merriam-Webster Online Dictionary. Springfield: Merriam-Webster, Inc. URL: <https://www.merriam-webster.com> (дата звернення: 08.05.24)
78. Oxford English Dictionary Online. Oxford: Oxford University Press, 1989. URL: <https://www.oed.com> (дата звернення: 08.05.24)
79. Robert E. MacLaury, Galina V. Paramei, D. Dedrick. Anthropology of color: interdisciplinary multilevel modeling: John Benjamins Publishing Company, 2007. URL: <https://www.jbeplatform.com/docserver/fulltext/9789027291707.pdf?expires=1582379490&id=id&accname=guest&checksum=88F361EB85A78717DE41D0CA20BBA95D> (дата звернення: 08.05.24)
80. Wierzbicka A. Semantics: Primes and Universals. Oxford: Oxford University Press, 1996. 518 p.